

TUULAHDUS HIEN, HEVOSTEN JA MIESTEN MAAILMASTA

Pentti Linkola: *Johdatus 1990-luvun ajatteluun*. WSOY. Juva 1989.

Linkolan teksti on kooste vanhoista kirjoituksista 80-luvulta. Se väittää olevansa 1990-luvun ajattelua. Tosi-asiassa teksti on tuulahdus 1930-luvun maaseudulta: autoritaarisesta hien, hevosten ja miesten maailmasta. Siinä löyhkää suomalainen provinsialismi ja konservatismi aidoimmillaan.

Teksti on raskasta lukea kahdesta eri syystä. Kansalaisen lukijaposition kannalta aiheen vakavuus ja tekstin jankuttava minä-korosteisuus vaikeuttavat argumentaation seuraamista. Tekstin kirjoittaja ei malta olla jatkuvasti tunkeutumatta tekstinsä ja lukijan väliin.

Tämä on väärä tyyllinen ratkaisu. Aiheen suuruusluokka, maailmanloppu, ei kaipaakaan P. L.:aa selittämään ohessa: "Itse tunnen lajeista verratottomasti parhaiten ihmisen, joka on kovin stereotyyppinen ja helposti avautuva toiselle ihmiselle, joka tutkijana sitä lähestyy. Ihmisen tunnen täydellisesti; hyvin moniin vuosiin en enää ole oppinut siitä mitään uutta" (s. 162).

Tällaiset tyyllilliset "ratkaisut" tekevät tekstistä tahattomasti parodiaa, joka saa kansalaisen kysymään asiategstin kirjoittamisen reunaehtoja. Eli: miten irvokkaita epäsuhtia lukija voi sulattaa, ennen kuin poliittiseksi tarkoitettu teksti suistuu ilmeisen tarkoitettua, ylevän vakavasta tyylistään karnevalistiseksi irvistelyksi. Jos tekstillä on ansioita, tämä lukijan kannalta välttämätön rajankäynti kuuluu niihin.

Toinen tekstiä raskauttava seikka on sen primitiivisyys ihmistieteellisen lukijan, mukaan lukien yhteiskuntatieteilijän ja politiikan tutkijan, kannalta. Lintuhavainnoijan kotkanperspektiivistä ihmistä tarkastellaan lajina, jonka itsesääteilykyky vertautuu mummuteihin. Lajina ihminen on yhtä kyyvön säätelämään ja korjaamaan toimintaansa. Ja tuohon siitä tulee — kulttuurirevoluution kannattajat ovat vain toiveiden roskatynnyrin penkojia.

Linkolan argumentin ytimeksi voi kenties löytää lajin liiallisen runsauden: *ihmisiä on liikaa*. Ja tämä onkin, ilmeisesti, monesta eri perspektiivistä asian ydin. Mutta Linkola sekoittaa huolettomasti tämän seikan objektiiviset ja subjektiiviset vaikutukset toisiinsa.

Toisin sanoen: koska kirjoittajaa nietzscheläisessä ihmisideaalissaan sinänsä inhottaa massa, tungos ja hän seuraa Canettin mainitsemaa kosketuksen pelon todellisuutta, maailmassa on jo tämän vuoksi aivan liikaa väkeä. Ja koska objektiiviset seikat, luonnon tuhoutuminen, lajien määrän väheneminen, puhuvat samaan suuntaan, vika on löydetty.

Sankareita ovat tällöin ihmisten massatuhoajat, Hitler ja Stalin, jotka "pystyivät näkemään yksilön yli, idean ennen ihmisyksilöä, tajuamaan ihmisen väestönä, miljoonina ja satoina miljoonina" (s. 220). "Todella kiinnostavaa on sitten heidän suurenmoisen todellisuudentajui-

nen näkemyksensä ihmisestä" (ibid.).

Ikävä vain, että he jäivät poikkeuksiksi. He eivät hyvästä yrityksestään huolimatta kyenneet todella katkaistamaan humanistien perinnettä, joka on täyttänyt maailman "kääpiöihmisillä" (s. 221). Tuhon kierteessä joko osa hukkuu tai kaikki hukkuvat. "Harvalukuisen ylimyslajin" tehtävänä on tässä katkoa liiat pelastusvenen partaisiin takertuneet kädet poikki.

Julkisen keskustelun yksi kiinnostavista piirteistä on ollut tämän argumentaation huolellinen laiminlyönti ja sivuunkatsominen. Ja tässä ollaan kuitenkin asian ytimissä. Jos lajia on rajoitettava omin toimin, miten se tehdään? Tehdäänkö se hitaasti mutta varmemmin ankaralla syntyvyydensäännöstelyllä? Vai tehdäänkö se verenhimoisina massamurhina, kaikkien sotana kaikkia vastaan?

Linkolan argumentissa pääasiana on tuhon riemu. Linkolakaan ei voi olla niin rajoittunut, että ei tajuaisi, millaisia seurauksia kaikkien sodalla kaikkia vastaan on. Jo biologistisesta näkökulmasta voi kysyä, eikä sotien ja massamurhien tuloksena ole pikemminkin lajin syntyvyyden lisääntyminen kuin lajin luvun pysyvä vähentyminen? Jos hobbeslainen kaikkien sota kaikkia vastaan nostetaan tilanteen ihanteeksi, eikä laji saa siitä hyvästä nauttia pysyvänäkään käytäntönä?

Linkolan teksteissä ei ole tilaa ihmistieteiden subtileille viilauksille. Maksaisi silti varmaan vaivan semioottisesti katsastaa sen terminologian, erityisesti sen väkivalta- ja status-terminologiaa, luonnetta ja statusta. Se auttaisi tarkemmin paikantamaan väkivaltaisen käyttäytymisen asemaa koko tekstissä.

Modernien ekofasististen virtausten tutkimisessä tällä on merkitystä. Eräs olennainen kysymys sellaisessa tutkimuksessa kaikei on juuri syyn ja keinojen suhteen kysyminen: ettei ekologisista ongelmista tule etupäässä tekosyytä poliittisen väkivallan legitimoimiseen.

JUKKA KANERVA